

Funktionshinder i tiden 2011

Från kollektiv till individ?

En konferens om samtid och framtid för personer med funktionsnedsättning, Uppsala Konsert och Kongress den 5-6 april 2011.

Samhällsutvecklingen de senaste åren har inneburit att nya synsätt på patienters/brukares ställning och roll långsamt växer fram. Den traditionella synen på patienten/brukaren som "mottagare" av hälso- och sjukvård och socialtjänst behöver ersättas med en syn där den enskilde individen också innehar rollen som medskapare. Patient- och brukarmedverkan under den enskildes egen resa genom välfärdssystemen leder ofta (om inte alltid) till förbättrad kvalitet och effektivitet. Patient- och brukarmedverkan leder också till att välfärdstjänsterna anpassas till individen och att ansvarstagande och engagemang stimuleras.

Men är den ökade individualiseringen alltid bra? Under konferensens panelsamtal kommer frågan också att problematiseras.

Förutom olika perspektiv på brukarinflytande och medskapande tar konferensen upp en mängd andra aktuella frågor på funktionshindersområdet som till exempel skydds- och begränsningsåtgärder, samverkan, evidens och arbetsmarknadsfrågor.

Fokus kommer dock att ligga på resan från kollektiva lösningar till en allt mer individualiserad välfärd. Du kommer att kunna ta del av en mängd seminarier om hur olika verksamheter valt att lyfta in patienter/brukare som medskapare i allt från tjänstedesign till forskning. Ett seminarium ger dig också konkreta verktyg för medskapande på hemmaplan.

Program *Tisdag den 5 april 2011*

- 09.00-10.00 Registrering och kaffe
- 10.00-10.30 Inledning
Barn- och äldreminister *Maria Larsson* samt företrädare för den politiska ledningen vid Sveriges Kommuner och landsting.
- 10.30-11.20 Från kollektiv till individ – om digitalitet och demokratisering i nätverkssamhället
Med superglobaliseringen samt teknologiska och värderingsmässiga skiften förflyttar vi oss från kunskaps- till nätverkssamhället. Ett samhälle som präglas av valfrihet och där det är nya färdigheter som fäller avgörandet. Ett samhälle där fler kan bidra med dessa färdigheter med hjälp av ny teknik och innovativa hjälpmedelslösningar.
Medverkande: *Mats Olsson*, Kairos Future
- 11.20-12.00 Panelsamtal
Patient- och brukarmedverkan under den enskildes egen resa genom välfärdssystemen leder ofta (om inte alltid) till förbättrad kvalitet och effektivitet. Patient- och brukarmedverkan leder också till att välfärdstjänsterna anpassas till individen och att ansvarstagande och engagemang från brukaren/patienten stimuleras. Men är den ökade individualiseringen alltid bra? Under samtalet kommer frågan att problematiseras.
Medverkande: *Pelle Kölhed*, samtalsledare. *Peter Brusén*, Socialstyrelsen. *Per Enarsson*, Katrineholms kommun. *Hans Hallerfors*, Intra. *Lena Dahlman*, Habchefsföreningen. *Cecilia Blank*, Föreningen JAG.
- 12.00-13.10 Lunch
- 13.10-14.30 Seminariepass 1 (avser seminarium 1-5), se särskild förteckning
- 14.30-15.00 Kaffe
- 15.00-16.00 Handisam
Handisam ger en bred bild över vad som är på gång i svensk funktionshinderspolitik där en ny nationell strategi ger nya möjligheter. Hur står sig det generella tillgänglighetsperspektivet och hur speglas den internationella utvecklingen?
Medverkande: *Mikael Wahldén*, Handisam
- 16.00-16.30 Dansföreställning
- 16.30- Middag med underhållning på Uppsala Konsert och Kongress

Seminarier *Tisdag den 5 april 2011*

1. "Nya" LSS – vad är det som gäller?

Under 2011 träder ett antal förändringar av lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade i kraft. Barnperspektivet stärks i lagstiftningen och registerkontroll införs för personal som utför vissa stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionsnedsättning. Dessutom kommer tillstånd att krävas för enskilda assistansanordnare och de kommer också att omfattas av tillsyn. Det kommer även förändringar vad gäller Lex Sarah och av ansvarsfördelningen mellan kommuner.

Om dessa och andra förändringar i lagstiftningen kommer jurister från SKL att informera och det finns också möjlighet att ställa frågor.

Medverkande: *Ellinor Englund*, Sveriges Kommuner och Landsting

2. Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering – hur jobbar man i praktiken?

Att omsätta Socialstyrelsens föreskrifter om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering i praktisk vardag är en utmaning för kommuner och landsting. Hur hittar man fram till bra arbetsformer? Kerstin Brandell och Eva Högman Harvig berättar om hur man tagit sig an uppgiften i Örebro län och i Värmland. Hinder och framgångsfaktorer samt val av strategier kommer att diskuteras.

Medverkande: *Kerstin Brandell*, Utredare, Ledningskansliet, Primärvård, psykiatri och habilitering, Örebro läns landsting. *Eva Högman Harvig*, projektledare, Uppdrag rehabilitering, Landstinget i Värmland

Moderator: *Maj Rom*, projektledare för satsningen Bättre liv för sjuka äldre på Sveriges Kommuner och Landsting med flerårigt engagemang för att förbättra samverkan mellan kommuner och landsting i vårdfrågor.

3. Implementering av transition i ett livsperspektiv – arbetssätt och kvalitetssäkring

Ett nationellt habiliteringsprogram för att understödja övergången från barn till vuxen fastställdes 2007. Hur kan man gå tillväga för att säkerställa tillämpning samtidigt som man tillvaratar teamens kunskaper? Hur kan man få ett gemensamt synsätt som genomsyrar hela verksamheten? Vi får ta del av hur Handikappcentrum i Västmanland utvecklat ett strukturerat arbetssätt för implementering som innefattar kvalitetssäkring.

Medverkande: *Cecilia Casparsson Bengtsson*, utvecklingschef, *Ulrika Ahlbäck*, avdelningschef och *Birger Thorell*, vuxenhabiliteringsöverläkare, Handikappcentrum Västmanland

4. Evidensbaserad praktik i praktiken.

Målet med en evidensbaserad praktik är att individen ska få tillgång till stöd och insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap. Hur arbetar den nationella nivån med frågan? Och hur kan det fungera i praktiken?

Medverkande: *Camilla Sköld*, projektledare/handläggare, Sveriges Kommuner och Landsting. *Mia Pless*, utvecklingschef, Habilitering och Hjälpmedel, Landstinget Uppsala län. *Karin Sonnander*, professor, Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap, Uppsala universitet

5. Patientkonsulter och brukarinflytande vid psykisk ohälsa

Patientkonsulterna i norra Stockholm och Ekerö har egen erfarenhet av psykisk ohälsa och/eller som anhöriga. Syftet är att öka förståelsen för brukares, patients och närståendes upplevelser, problem och behov. Konsulterna kan arbeta mot personal i landstingets psykiatri, kommunens socialtjänst, studerande och andra intressenter.

En mötesserie kan innehålla livsberättelser, upplevelse av sjukdom/funktionsnedsättning, vård och stöd samt hur man kan få stöd i sin återhämtning. Konsulterna anpassar upplägget efter verksamheten och personalens önskemål. För närvarande finns ett tiotal konsulter.

Inom Positivprojektet, ett samarbete mellan kommun och landsting, pågår även:

- utveckling av anhörigstöd i psykiatri och socialpsykiatri, som ges av personer med egen anhörigerfarenhet
- utarbetande av studiecirkeln "Min återhämtningsplan" i samarbete med IFS Centrala Stockholms erfarenhetsgrupp
- samrådsgrupper i olika verksamheter där brukare, patienter och anhöriga möter ledning och personal

Medverkande: *Lisa Lindh*, ledare Patientkonsulter. *Bosse Söderlund*, projektledare Positiv

Program Onsdag den 6 april 2011

08.15-08.30 Kaffe

08.30-10.30 Ny syn på brukaren/patienten som medskapare
I augusti i år antog Sveriges Kommuner och Landsting ett så kallat positionspapper som behandlar förbundets syn på patient- och brukarmedverkan. På förbundet pågår dessutom en hel del andra aktiviteter kring brukarinflytande och medskapande. Under seminariet kommer vi att få en presentation av vad som pågår.
Medverkande: *Ulla-Karin Schön*, handläggare, Sveriges Kommuner och Landsting

Patienten som medskapare av hälsa – fungerande exempel från vård, forskning, och utbildning

Karolinska Institutet presenterar exempel på samskapad vård vid kronisk sjukdom. Dessutom presenteras nya projekt där initiativet kommer direkt från medborgaren och sedan länkas till vården för att sammantaget leda till en bättre hälsa.

Medverkande: *Staffan Lindblad*, reumatolog, Karolinska Institutet

Personcentrerad vård - evolution eller revolution?

Den 1 januari 2010 bildades Centrum för personcentrerad vård (GPCC) vid Göteborgs universitet. Centrumet är unikt inom klinisk patientnära forskning och en del av regeringens strategiska satsning på särskilt framstående forskningsmiljöer. Syftet är att etablera ett forskningscentrum för personcentrerad vård vid långvariga sjukdomstillstånd och att arbeta för minskat lidande, ökad patienttillfredsställelse och en mer effektiv vård. Under föredraget kommer vi att få höra om hur personcentrerad vård praktiskt går till och vilka effekter den har.

Medverkande: *Inger Ekman*, professor, centrumföreståndare för GPCC samt prodekanus för Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet. *Anders Olauson*, styrelseordförande för Ågrenska, samt ordförande för European Patient Forum (EPF).

10.30-10.55 Kaffepaus

10.55-12.10 Seminariepass 2 (avser seminarium 6-10),
se särskild förteckning

12.10-13.10 Lunch

13.10-13.25 Sammanfattning

13.30-14.50 Seminariepass 3 (avser seminarium 11-15),
se särskild förteckning

Seminarier *Onsdag den 6 april 2011*

6. Brukarrevision - ett verktyg för ökat inflytande

Brukarrevision innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa granskar verksamheter som ger stöd åt personer med psykisk ohälsa. Föreningarnas Hus i Skellefteå har utfört brukarrevisioner av boendestöd och i gruppboenden på beställning av socialpsykiatri i Skellefteå och Umeå.

Medverkande: *Birgitta Sjögren Öhlund* och *RoseMarie Westerlund*, Brukarinflytandesamordnare, Föreningarnas Hus i Skellefteå.

7. Att arbeta med problemskapande beteenden

Seminariet ger tillfälle till en gemensam diskussion efter en inledning från Uppsala kommun. Med på seminariet finns även två sakkunniga från Socialstyrelsen. Att hantera en tvångssituation handlar inte bara om juridik - om vad som är tillåtet och otillåtet - utan framför allt om att ha kunskap om hur man kan agera både innan, i stunden och efteråt.

Två chefer från Uppsala kommun beskriver en "resa" från att bli utpekad som den kommun som inte kan arbeta med problemskapande beteenden, från skarp kritik och osäkerhet till att resa sig och skapa rutiner för att förebygga, planera och följa upp. Vi kommer också att få en beskrivning av hur arbetet i de akuta situationerna kan gå till. Föredragshållarna beskriver både utveckling och tillämpning i vardagen och det mer långsiktiga systematiserade ledningsarbetet.

Medverkande: *Susanne Söderberg*, affärsområdeschef och *Marja Blom*, enhetschef Vård & bildning, Uppsala kommun.

Linda Almkvist, jurist och *Maria Knight*, utredare, Socialstyrelsen

8. Egen budget - nästa välfärdsrevolution?

Mer än 200 kommuner utreder införandet av valfrihetssystem enligt Lagen om valfrihetssystem. Vad blir nästa steg i att stärka den enskildes inflytande över sina välfärdsval? I England infördes förra året en modell som innebär att den enskilde kan få en egen budget för att själv finansiera det stöd och den omsorg han behöver.

Under seminariet får vi en beskrivning av hur det engelska systemet fungerar i praktiken. Skulle det kunna fungera i Sverige?

OBS! Seminariet hålls på engelska.

Medverkande: *Alan Warren*, Director of Adult Health and Social Care Services, Surrey, England och *Greger Bengtsson*, Sveriges Kommuner och Landsting

9. Ett arbetsliv för alla – hur kan vi arbeta för att det ska bli verklighet

Vid seminariet kommer Kristinehamns och Göteborgs kommuner att berätta om hur de på det lokala planet arbetar med att få personer med olika funktionshinder och individuella förutsättning ut i arbetslivet. Den nationella aspekten av vad som görs och planeras att göras presenteras av representant från nationella nivå. I en avslutande diskussion diskuteras vad som behöver göras och förändras och hur de olika parterna med sina bidrag kan uppnå en målsättning om ett arbetsliv för alla.

Moderator: *Leif Klingensjö*, Sveriges Kommuner och Landsting

10. Lita på barnens egen växtkraft!

Barn och ungdomar vill och kan påverka i sina egna liv - om de får begriplig information om sådant som rör dem själva. Men har barn och unga med funktionsnedsättning den kunskap som behövs för att ha inflytande? Hur bra är vuxna på att lyssna på barnen – det vill säga vänta och vara tysta tillräckligt länge. Och hur gör man för att vara delaktig? Under seminariet åskådliggörs olika situationer och frågorna diskuteras med deltagarna.

Medverkande: *Ann-Marie Stenhammar*, utredare och utbildare samt *Tove Rinnan*, utredare, Barnombudsmannen

11. Medskapande - hur svårt kan det vara?

Företaget Doberman, som arbetar med design och tjänsteutveckling - och ger dig praktiska metoder för hur du inkluderar användarna när du utvecklar tjänster och erbjudanden. Det blir en workshop där framgångsfaktorer och erfarenheter från prisbelönta tjänsteutvecklingsprojekt blandas med praktiska övningar för hur du kan använda metoderna i din egen vardag. Målet är att du ska få med dig konkreta metoder och idéer för hur du kan utveckla en medskapandekultur på hemmaplan.

Medverkande: *Elin Ankarblad*, Client Director och *Lisa Lindström*, VD, Doberman

12. Öppna jämförelser

I december 2010 publicerade Socialstyrelsen och SKL gemensamt de första öppna jämförelserna av stödet till personer med funktionsnedsättning. Syftet med denna typ av jämförelser är att på sikt stimulera kommuner och stadsdelar att analysera sin verksamhet, lära av varandra och på olika sätt förbättra kvaliteten i det stöd som ges till personer med funktionsnedsättning. Jämförelserna ökar också medborgarnas insyn i olika verksamheter vilket ger förbättrade möjligheter för både brukare och anhöriga att formulera krav.

Arbetet bedrivs i samverkan mellan Socialstyrelsen och SKL inom ramen för ett femårigt projekt. Vid detta seminarium får vi kunskap om 2010 års jämförelser samt de ambitioner som finns kring utveckling av nya kvalitetsindikatorer och jämförelser för att belysa kvalitet, resultat och effektivitet.

Medverkande: *Staffan Söderberg*, Socialstyrelsen och *Marie Lissäng*, Sveriges Kommuner och Landsting

13. Egenvård - vad är det som gäller?

Socialstyrelsen utkom 2009 med en ny föreskrift - Bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård (SOSFS 2009:6). I kommuner och landsting finns ett behov av att hitta former för och göra överenskommelser kring hur dessa föreskrifter ska tillämpas i praktiken. På begäran av nätverket för landets hälso- och sjukvårdsdirektörer och Sveriges Kommuner och Landstings socialchefsnätverk har representanter från kommuner och landsting med stöd av jurister och handläggare från SKL arbetat fram ett sätt att tänka vid bedömning, planering och uppföljning av egenvård.

Jurister från SKL och representanter från huvudmännen informerar om föreskriften och SKL's arbete med egenvårdsfrågan. Representanterna från huvudmännen berättar om hur man på lokal nivå arbetat med överenskommelser i egenvårdsfrågan.

Medverkande: *Per Ödman*, Sveriges Kommuner och Landsting

14. Hjälpmedel sparar pengar och ökar delaktigheten

1. Hjälpmedel är lönsamma - kostnadsnyttobedömning av hjälpmedel till personer med psykisk funktionsnedsättning.

Kostnadsnyttobedömningen visar att hjälpmedel till personer med psykisk funktionsnedsättning ger ett klart positivt ekonomiskt utfall för såväl brukarna som stat, kommun, landsting och samhällsekonomin i stort. Samhällsekoniskt tar det knappt ett år innan kostnaderna täckts och för kommun och landsting tar det ett och ett halvt år.

Medverkande: Åke Dahlberg, fil.dr i nationalekonomi (genomfört flera utredningar åt Hjälpmedelsinstitutet)

2. Hjälpmedelsverksamhet i förändring. Hälsoekonomi och kostnadsnytta, goda exempel och kloka beslut.

Vad styr beslut om förändringar och hur kan man få hjälpmedel att ses som en självklar och naturlig del av en vårdprocess? Först då man integrerar behovsbedömning och förskrivning av hjälpmedel i vårdprocessen kan man genomföra prioriteringsdiskussioner på ett relevant sätt och uppnå mer av horisontella prioriteringar.

Medverkande: Ann Lund, utredare, Hjälpmedelsinstitutet

15. Valfrihet för personer med funktionsnedsättning

De senaste åren har frågan om valfrihet inom socialtjänsten och vården varit högaktuell. Detta har påverkat även verksamhet som arbetar med personer med funktionsnedsättning. Hur införandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) inom handikappomsorgen ser ut i landet och hur man arbetar lokalt med frågan kommer du att få information om på detta seminarium. Dessutom kommer du att få veta mer om det försök som pågått för ett friare val av hjälpmedel (Fritt val av hjälpmedel) – ett försök som nu kommer att permanentas.

Medverkande: Greger Bengtsson, Handläggare på Sveriges Kommuner och Landsting, Krister Eriksson, utredare funktionshinderomsorg, Gunnar Janson och Thomas Swenson, upphandlare, Stockholms stad, Pelle Kölhed, Ordförande Personskadeförbundet RTP

Sveriges Kommuner och Landsting och Socialstyrelsen arrangerar Funktionshinder i tiden för fjärde gången i rad. Vi vill genom den här konferensserien skapa en mötesplats för alla som är engagerade i frågor som rör barn och vuxna med funktionsnedsättning. Vi vill ge nya perspektiv och kunskaper och bidra till att värderingsfrågor synliggörs.

Praktisk information

Tid och plats

Konferensen äger rum den 5-6 april 2011 på Uppsala Konsert och Kongress. Konferensen börjar den 5 april klockan 10.00. Registrering och kaffe från kl. 09.00. Konferensen avslutas den 6 april kl. 14.50. Färdbeskrivning eller länk till sådan kommer att finnas i bekräftelsen.

Anmälan och bekräftelse

Anmälan görs online via www.skl.se/kalender.

Saknar ni e-postadress eller har frågor kontakta SKL FS Kurs och konferens. Anmälan är bindande men kan överlåtas. Alla ändringar sker skriftligt till SKL FS Kurs och konferens, konferensservice@sklfs.se. Sista anmälningdag är 4 mars.

Avgifter

Konferensavgiften är 3 500 kr exklusive moms. I avgiften ingår luncher kaffe samt middag med underhållning dag ett. Faktura skickas efter konferensens genomförande.

Hotell

Vi har reserverat ett antal rum på Scandic Upplandia och på Clarion Hotel Gillet Ni bokar och finner priser i anmälningsskylten. Först till kvarn principen gäller. Betalning sker direkt till hotellet. Önskar ni en extra natt, eller få kostnaden fakturerad vänder ni er direkt till respektive hotell.

Tillgänglighet

Vi vill att konferensen ska vara tillgänglig för alla.

Lokalerna är utrustade med hörselslinga och är tillgängliga för personer som använder rullstol. På grund av de utrymningskrav som gäller på Uppsala Konsert och Kongress behöver vi veta i förväg hur många personer som använder rullstol och är därför tacksamma om du kan meddela detta i samband med anmälan.

Alla föredrag i plenum teckentolkas. Om du vill ha teckentolkning under seminarierna ber vi dig att ange det i din anmälan. I samband med anmälan kan du också ange om du har behov av särskild kost, syntolkning, dokumentation i alternativa format liksom om du har ledsagare eller assistent med dig (vi bjuder dem på mat och fika men behöver uppgiften för att kunna beräkna antalet gäster). Vid mötet vill vi att alla undviker att ha parfym eller andra doftande produkter på sig.

Upplysningar

Frågor om konferensens innehåll kan ställas till Jonas Gumbel, Sveriges Kommuner och Landsting e-post: jonas.gumbel@skl.se, tfn: 08-452 77 95

För alla praktiska frågor kontakta SKL FS Kurs och konferens på e-post: konferensservice@sklfs.se eller via telefon: 08-452 72 86.

Anteckningar

Sveriges
Kommuner
och Landsting

118 82 Stockholm, *Besök* Hornsgatan 20
Tfn 08-452 70 00, *Fax* 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

106 30 Stockholm
Besök Rålambsvägen 3
Tel 075-247 30 00, *Fax* 075-247 32 52
www.socialstyrelsen.se